

USK_42 Úvod do uměnovědných studií
slovníkové heslo subkultura

Michaela Hadašová/ 413595

1) Subkultura

„subkultura - soubor specif. -'norem, -'hodnot, -vzorů chování a -životní styl charakterizující určitou skupinu v rámci širšího společenství, příp. tzv. dominantní či hlavní -'kultury, jíž je tato skupina konstitutivní součástí. Termín s. se také vztahuje na specif. skupinu, která je tvůrkyní a nositelem zvláštních, odlišných norem, hodnot, vzorců chování a zejm. životního stylu, i když se podílí na dominantní kultuře a na fungování širšího společenství. V každém případě je důležitým znakem s. viditelné odlišení od dominantní kultury. S. nevznikají pouze v malých, izolovaných preindustriálních společnostech. Čím komplexnější je kultura a čím diferencovanější je populace, tím je pravděpodobnější vznik různých s. Základem utváření s. může být etnická příslušnost apod., většinou však s. vzniká na základě kombinace více činitelů.“ [1]

Subkulturu lze definovat jako životní styl určité skupiny lidí, určovaný specifickými normami a hodnotami, které se vymezují z kultury dominantní. Jedním z důležitých znaků subkultury je právě odlišení od kultur dominující v místě vzniku dané subkultury. Je však potřeba zmínit, že ostré vymezení se vůči dominantní kultuře, je již definováno jako kontrkultura, v níž hrají velkou roli symboly a kde již nejde o pouhou odlišnost, avšak o radikálnější odmítnutí hlavní kultury. [1] Subkultury tedy vznikají na základě odlišení od dominantní kultury, nevymezují se však ostře vůči kultuře dominantní.

2) Tetování napříč subkulturami

Tématem tetování jsem se rozhodla v této eseji zabývat nejen pro aktuálnost a atraktivitu tohoto tématu, ale také pro jeho vazbu k subkulturám. Pravděpodobně by bylo nesprávné říci, že existuje jedna jediná „tetovaná“ subkultura. S tetováním, se setkáváme napříč rozdílnými subkulturami. [2] V posledních letech je navíc tetování čím dál více populární a začíná se potírat historicky vzniklý náhled na tetované jedince, jako na kriminálníky, či psychopaty. Tento názor však byl např. Podporován v dob totality, kdy v časopise Československá psychologie (1966) bylo uvedeno, že tetovat se nechávají ve větší míře osobnosti zatížené psychopatologickými tendencemi, narcismem, exhibicionismem, jednat se mělo o osoby s nedostatečně vyvinutým charakterem, impulzivně jednající a s pochybným poměrem k práci, kolektivu a společnému majetku. [3] I tato, v dnešní době jistě překonaná a politicky tendenční definice však poukazuje na to, že člověk, který se nechává tetovat, se chce odlišit, tedy se zajímá o svůj vzhled, viz. narcismus, a chce na sebe nějakým způsobem uvozornit, viz. exhibicionismus. No a právě tato touha po odlišení se, je primárním znkem subkultur, jak lze chápat z výš uvedené citace a definice pojmu subkultura. Vznik tetování není přesně datován, jelikož provázelo lidskou kulturu takřka odnepaměti. Nejstarší přímý důkaz záměrného zanášení pigmentu pod kůži byl však nalezen na mumii tzv. „ledového muže“ který údajně pochází z období pře 5300 lety a byl nalezen v rakouských Alpách. [3] Právě v historii tetování můžeme nalézat mnohé důležité spojitosti s kulturami napříč staletími. Tetování dříve sloužilo k účelům lékařským i rituálním. Důležitá role tetování, která je platná dodnes, dokonce dnes mnohem více než dříve, je zdobení. Všechny známé kultury v čase svá těla nějakým způsobem upravovali. [3] Zatímco v minulosti bylo tetování více spjato s příslušností k určitým sociálním skupinám, dnes je spíše módou a při jeho realizaci jsou důležitá estetická měřítká, tetování se začíná dostávat z řemeslné sféry do té umělecké. [2]

Tetování nalézáme u subkultur jako jsou hippies, u rockerů i v poslední době tolik populárních hipsterů. Zajímavým aspektem tohoto setkávání znaku tetování u různých subkultur může být proměna motivů, které jsou pro danou subkulturu stěžejní. Nejen, že můžeme rozlišit poměrně velké množství stylů tetování (k nimž by se dali přiřazovat jednotlivé subkultur, např. Rockabilly), jednotlivé subkultury, které mohou jako jeden ze svých poznávacích znaků nes tetování, se liší vzorem, či stylem tatuáže. Jednou ze subkultur, v níž hraje tetování jako znak opravdu velkou roli jsou bezpochyby motorkáři. U motorkářů se setkáme s velice typickým stylem tetování, tribaly, lebkami, s černobílým stínováním. Cílem této eseje však není vymezení rozdílných stylů tetuáže v rámci jednotlivých subkultur, proto se již tato práce dále nezabývá jejich výčtem. To, co lze považovat za důležitou roli tetování v rámci subkultur, je jedinečnost. V podstatě každé tetování je naprosto jedinečné. Člověk díky němu nevyjadřuje pouze soudržnost s určitou

subkulturou, kterou lze rozeznat podle stylu jeho ttování, ale tetovaný motiv má často velkou spojitost především s individuální osobností daného jedince.

Pojem tetování je tedy s pojmem subkultury nepochybně spjat. Nebylo by však prvděpodobně správné, nebo spíše by nebylo jednoznačné, uvažovat existenci jediné subkultury, na něm založené, jelikož se s tetováním setkáváme napříč subkulturami. Stává se však mnohdy důležitým znakem některých subkultur, v historii nabývalo rituálního charakteru, dnes slouží nejen k odlišení sebe sama, ale podle zvoleného motivu a syboliky může být tetování vnímáno i jako jakýsi znak příslušnosti určité subkultuře.

použitá literatura:

[1] Linhart, J., Petrušek, M., Vodáková, A., Maříková, Hana. 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

[2] 518., Vladimír. *Kmeny: [současné městské subkultury]*. 1. vyd. Editor Karel Veselý. V Praze: Yinachi, 2011, 517 s. ISBN 978-809-0473-539.

[3] RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. 1. vyd. Editor Karel Veselý. V Praze: Mladá fronta, 2014, 517 s. ISBN ISBN: 978-80-204-3286-5.